

Statusrapport aksjonen *Vi tar AMS-målerne for retten!* desember 2020

Bakgrunn

Forrige status ble gitt 11. juni 2020 og kan lastes ned fra bloggpost 11.06.2020 på <http://einarflydal.com>. Der finner du mer av bakgrunnen for hele aksjonen og for strategien. Denne statusrapporten bygger videre derfra.

Vi har nå arbeidet i to og et halvt år med problemer knyttet til AMS-målerne som er innført i Norge og en rekke andre land siden 2017. AMS-målerne berører en rekke politiske, helsemessige, sikkerhetsmessige og miljømessige spørsmål.

Til å finansiere aksjonens arbeid ble det høsten 2018 samlet inn tilsagn fra ca 900 personer om hver å delta med 3000 kroner til en pilotsak. Beløpet var stipulert for å dekke rene advokat- og prosesskostnader, også om saken skulle havne i Høyesterett og bli tapt. Det føres ingen kostnader til kontordrift, telefoni, datasystemer, porto, reiser, e.l., kun eksterne kostnader.

Med bare finansiering til én sak har vår strategi vært å først konsentrere oss om *helseproblemene knyttet til mikrobølget radio fra AMS-målerne, og dernest andre problemstillinger, så som personvern, sikkerhetsmessige, miljømessige, politiske eller spørsmål knyttet til gebyrer.*

Vi har ikke vurdert det som hensiktsmessig juridisk strategi å gå til retten med mange ulike argumenter på en gang. Helse- og miljøproblemene ved AMS-målerne er akutte, godt dokumenterte i forskning og i enkeltpersoners opplevelser, og berører mange, uansett politisk ståsted.

Det har, så langt vi vet, ikke vært gjort konsekvensutredninger om helse og miljø forut for innføringen av AMS i Norge, verken av NVE eller av nettselskapene. Vi har også sett at i en rekke enkeltsaker har personer klagt saker knyttet til AMS-målerne inn for NVE, OED, Forbrukerrådet, Huseierforbundet, Elklagenemnda, politiet, og andre instanser uten å vinne fram.

Vi har derfor valgt en juridisk tilnærming hvor vi påviser at den forvaltningsmessige saksbehandlingen har vært uforsvarlig, og at helseinnsigelser mot AMS-målerne ikke er en «åpenbart grunnløs» innvending.

Resultater fram til juni 2020

Fram til juni 2020 hadde vi

- forsøkt varsling til riksrevisjonen, men fått signaler om at en slik sak ikke ville bli behandlet der
- klaget over saksbehandlingen i en konkret «pilotsak» til NVE, anket til OED, og så klaget til Sivilombudsmannen. Der fikk vi til svar om at saken var for faglig til å bli behandlet der

(**Siv.omb. til Matre 13.05.2020**), og samtidig ga Sivilombudsmannen NVE en skrape for å sette nettkundene i klemme, siden NVE krever legeerklæringer som Helsedirektoratet forbyr legene å skrive ut (**Siv.omb. til NVE 13.05.2020**). Saken tok 1,5 år.

- vunnet tre saker der Tensio krevde å få installere AMS-måler
- forlikt en sak der Eidsiva Nett (nå Elvia Nett) nektet å gi fritak
- en sak liggende klar, der vi fortsatt venter på Tensio (fhv. Trønderenergi)
- fått utført flere utredninger om gebyrene nettselskapene tar fra kunder uten AMS, og fremmet klager over gebyrer
- sendt inn omfattende høringsuttalelse, tiltrådt av 2620 personer (**Høringsuttalelse om gebyr 25.05.2020**)
- bistått i en sak som fortsatt venter på behandling for retten (kan ikke omtales nærmere)
- gjennomgått en lang rekke saker med tanke på nye pilotsaker
- laget/fornytt en rekke maler for hvordan man kan gå fram for å få stanset stengningstrusler, søke fritak, klage over gebyrer for AMS-fritak, etc.
- bistått svært mange enkeltpersoner over telefon og epost i spørsmål knyttet til AMS-målere, fritak, gebyrer, m.m.
- gjort noen enkle forsøk, og forberedt andre, med tanke på å påvise virkninger av eksponering for AMS-måleres sendere. Ikke slutført.

Ettersom vi fortsatt hadde nok penger på bok for en stund, oppfordret vi folk til ikke å betale inn mer før vi hadde behov for mer.

Gjennom våren 2020 hadde nettselskapene lært seg spillet, slik at de kunne nøytralisere kravene som kom om midlertidig forføyning, uten å havne i retten: De truer med å stenge strømmen, men trekker stengningstrusselen straks noen går til retten for å få midlertidig begjæring. Dermed er saken «gjenstandsløs», og saksøker må få tingretten til å heve saken.

Dette spillet har bidratt til at vi ikke har fått noen sak opp for retten som kunne ta for seg de neste to punktene: helseargumentet og Helsedirektoratets forbud. For å gå til sak, krever at noen er blitt skadelidende: Man kan ikke gå til sak bare mot påstander man hevder er feilaktige.

Hva har skjedd siden juni 2020?

At de innsamlede midlene kun er nok til å føre én sak, har betydd at vi også i høst har måttet være svært kritiske med hensyn til hva slags sak vi ville bruke som pilotsak: Vi «har bare ett skudd i magasinet». Det har preget framdriften. Dessuten har forsinkelser i rettssystemet pga. koronasituasjonen begrenset advokatenes innsats: de har hatt mye å ta igjen.

Etter at vi sendte inn høringsnotatet 25.05.2020 (se punktliste over), har vi derfor nedprioritert gebyr-saken, selv om mange er opptatt av den: Det vil koste svært store beløp å kreve tilbake ganske små beløp for den enkelte. Vi har i stedet villet ta saken opp igjen når utkast til revidert kontrollforskrift foreligger. Det gjør det nå. Ny anmodning til OED om å revurdere det faste gebyrets størrelse fordi tida ganske enkelt har løpt fra forutsetningene for det, er sendt (**bloggpost 06.12.2020**). Nå som gebyret er blitt standardisert, er det også blitt lettere å angripe på vegne av flere, men det har for oss prioritet etter helse, og blir lettere om vi vinner fram med helseargumentet.

Vi har arbeidet med å forsterke bevisgrunnlaget for å kunne gå inn i saker med høyere beviskrav.

Vi har likefullt i løpet av sommeren og høsten hatt en rekke aktiviteter som på forskjellige måter støtter opp om AMS-saken. Vi har

- sluttført en tvist med Agder Energi Nett (som endte med forlik om sakskostnader). Kunden har ikke lenger noen stengningsvarsel, og venter på at AEN skal legge fram løsningsforslag.
- vært i dialog med en lang rekke personer om deres ønsker om fritak/helseplager, fra vår side med tanke på nye pilotsaker som nettselskapene ikke kunne «nøytralisere»
- fra advokat sendt flere henvendelser og klager til NVE/RME og anket sakene til OED. I disse sakene er det tatt opp uklarheter, inkonsekvenser og mangler ved hvordan gebyrene er blitt praktisert,
- gitt advokatbistand i flere enkelttilfeller der vi har sett muligheter for å få nye pilotsaker, eller lett kunne løse folks problemer med en telefon til nettselskapet, e.l.
- gitt advokatbistand til flere av de gruppesøksmålene som er oppstått på andres initiativ etter mønster av «Arendal-saken» (se **bloggpost 02.12.2020**)
- holdt foredrag, skrevet bloggposter, avisartikler m.m. for å utvikle kunnskapen om bevisituasjonen mht. helseskader fra mikrobølget stråling
- arbeidet for å komplettere bevismaterialet på norsk, herunder oversatt bok (**bloggpost 09.10.2020**) og arrangert seminar 11.11.2020 (se **foredrag på YouTube**).
- forsøkt å påskynde utredningen om AMS-målerne og personvern. (*Stopp smartmålerne!* har styrt prosjektet. Vi har bidratt med rundt 50% av finansieringen.) Så langt uten resultat.
- hatt dialog med Helsedirektoratet om hvordan forbudet mot legeattester er forankret i forskrift. Helsedirektoratet hevder at det er forskriftsfestet og **fastholder forbudet**.
- gjort flere utspill for å ansvarliggjøre myndigheter for deres påstander om helse og EMF, bl.a. ved å vise til at de kan bli erstatningspliktige for misvisende påstander om helserisiko fra AMS og liknende kilder (**bloggpost 24.07.2020**, **bloggpost 10.08.2020**). Krav om innsyn i korrespondanse mellom Arbeidstilsynet, Nkom og DSA i anledning brosjyrer om stråling er blitt avslått og er påklagd (**bloggpost 25.08.2020**, **bloggpost 10.08.2020**). Saken pågår fortsatt. Se også **bloggpost 27.11.2020**.
- gitt innspill til regjeringens arbeid med en stortingsmelding om «Den digitale grunnmuren: mobil-, bredbånds- og internett-tjenester» (**bloggpost 13.08.20**).
- fått Nkom (og antakelig også Telenor) til å se at helse- og miljøvirkninger fra trådløs kommunikasjon må utredes i forbindelse med hvordan kunder skal ivaretas når Telenor avviker kobbernettet (**bloggpost 04.12.2020**).
- bygget opp en mal for dem som ønsker å gå i retten for å beholde gammel måler på grunn av helserisiko/-plager knyttet til skitten strøm. (bloggpost 22.11.2020). Vi understreker at det er en vanskelig affære pga. bevisituasjonen. Se også omfattende tekst i forrige statusrapport juni 2020 (bloggpost) og i andre bloggposter.
- igangsatt testing av skitten strøm fra nye målere som mulig helseproblem, og om bruk av filtre / ferritt-ringer (**bloggpost 05.12.2020**). (Forsøk på å få disse og andre tekniske undersøkelser gjort, har pågått siden sommeren 2018.) Rapport fra tysk målelaboratorium og EMF-Consult AS ventes januar/februar 2021.
- forberedt enkelt forsøk for kartlegging av *rouleaux-virkninger* på blod av AMS. Utstyr er skaffet og avtaler inngått, men forsøket er per dato ikke igangsatt pga. mangel på tilgang på måler.

... og sikkert en del til som vi ikke husker her og nå.

Status

Stadig flere kjenner til problematikken rundt AMS-målere og spesielt knyttet til helse. Det viser seg

i antallet henvendelser, i nedlastinger av dokumentasjon, i leserinnlegg i aviser og kommentarinnlegg. Det viser seg også i stadige henvendelser fra nye personer som uforvarende har fått helseproblemer etter at AMS-måleren kom i hus, og som etter en periode på jakt etter årsaker, har kommet til at det kan, eller må, være AMS-måleren.

- Antallet fritak fra AMS er iflg. NVE ca 5000. Antall som nekter å skifte ut gammel måler er ukjent.

Vi mener vi har bidratt vesentlig til å få til endringer i gebyrene, selv om vi langt fra mener vi har oppnådd nok. Ikke minst har vi utløst en lang rekke klagesaker i ulike organer. Mange selskaper har fått pålegg om å sette ned gebyrene, reglene er blitt klarere, og NVE/RME har valgt å innføre et standardisert, landsdekkende gebyr som er vesentlig lavere enn de høyeste gebyrene. Vi overså en høringsfrist for forskriften om dette, men forsøker nå med nye innspill å utfordre også dette faste gebyret som nå ligger til beslutning hos OED: Det inneholder kostnadskomponenter som ikke er reelle.

I tillegg til det som fins internasjonalt av dokumentasjon, men som fort er for vanskelig å benytte i en norsk rett, foreligger det nå en omfattende samling norskspråklig / nordisk dokumentasjon på helsemessige, miljømessige og andre konsekvenser fra mikrobølget stråling av den type som AMS-målerne produserer, blant annet:

- Flere *omfattende samlinger/omtaler av forskningsbelegg* er utarbeidet i perioden på skandinaviske språk (Grimstad og Flydal 2018, Firstenberg 2018, Flydal og Nordhagen 2019, Pockett 2020, Halmøy og Kåss 2020). (Se også Horsevad 2015.)
- Norskspråklige, populærfaglige framstillinger av hvordan *svak pulsing* fra såvel naturen, fra strømmettet, som i mikrobølget radio – altså såvel naturlige pulser, som skitten strøm eller støy, og signalmodulering – framkaller biofysiske endringer som kan forklare værpsyke og en rekke akutte symptomer.
- Omfattende *analyser av hvordan grenseverdier fastsettes* gjennom en prosess som gir trådløsbansjen maksimalt handlingsrom på bekostning av folkehelsen, foreligger (omtalt i Flydal og Nordhagen (red.) 2019, Flydal og Nordhagen 2020).
- *Samling av personers egenerfaringer* med AMS-installasjon (**HER**).

I tillegg foreligger

- en samling engelskspråklige særlig relevante *forskningsrapporter og ekspertvitneprov* om helsevirkninger av AMS-målere, se **bloggpost 27.12.2019**.
- en rekke dommer i Frankrike der målere er pålagt fjernet av helsehensyn (skitten strøm fra PLC-kommunikasjon, en teknologi som er benyttet enkelte steder også i Norge), og i USA av hensyn til sikkerhet. I enkelte land er AMS-målere gjort frivillig av personvern hensyn.

Vi har utarbeidet

- Målerrapport om bruk av magneter mot AMS-stråling: *Måling av elektromagnetiske felt – Bruk av neodym-magneter for å stoppe stråling fra AMS*, EMF-Consult AS, Rapport, 16.03.2020 (omtale og nedlasting **HER**)
- Litteraturliste over forskningsreferanser vedr. skitten strøm (under ferdigstilling).
- Rapport om interferens fra mange målere i samme bygg (utkast, ikke ferdigstilt per dato).

Flere dokumentasjonsprosjekter pågår hos oss og hos/av andre, med eller uten vår bistand, bl.a.

- Intervjuer med AMS-rammede: video v/ Filmduken AS, ferdigstillelse: ukjent dato.
- Folkets stråleverns kunnskapsstatus (periodisk oppdatering)

Hele dokumentasjonssituasjonen i Norge er altså ganske annerledes enn den var for noen år siden.

Vår strategi

Vi er åpne om vår strategi og om dokumentasjonen den bygger på. Det trenger vi være fordi vi skal ha støtte hos alle dere som bidrar til at vi kan gjennomføre den. Vi tror også at det bidrar til å styrke vår sak at motparten får tidligst mulig kjennskap til våre argumenter og våre bevis slik at de kan tenke over om det er bryet verd å sloss mot slike bevis.

Vi vet omtrent hva som vil være motpartens strategi: å forsøke å rive teppet vekk under saken rent juridisk, å diskreditere vår dokumentasjon og våre vitner, og å vinne ved å vise til egen autoritet. Men motpartens faglige autoritet hviler på foreldede faglige forutsetninger som ikke kan redegjøre for dagens skadebilde eller dagens forskningsresultater. Derfor kan vi plukke den fra hverandre. Det må bare gjøres godt nok og forståelig nok i retten, så er jussen plankekjøring, forsikrer juristene oss om.

Aksjonen *Vi tar AMS-målerne for retten!* vil ikke føre noen rettssak med mindre vi er svært sikre på å vinne. For taper vi, gjør vi det vanskeligere for neste forsøk. Vi vil heller ikke føre saker som ikke får noen konsekvenser: det er bortkastede penger. Slik er det også for motparten. Vi er derfor inne i et juridisk spill. Derfor tar det tid.

Strategi hittil: lave beviskrav

Vår strategi har vært å bruke *krav om midlertidig forføyning* til å få reist en rettstvist for domstolen. Det gir lav risiko på grunn av lave beviskrav. Domstolen ville etter vår vurdering bli nødt til å slå fast

1. at nettselskapene ikke har adgang til å stenge strømmen så lenge regninger er betalt, og
2. at en innsigelse basert på helseplager ikke er «åpenbart grunnløs», og dermed viser at DSAs anbefalte grenseverdier ikke beskytter i rimelig grad og er satt feil, og
3. at Helsedirektoratets forbud overfor legene mot å attestere at noen får helseplager av strålingen fra AMS-målere, verken er rimelig eller forsvarlig.

Vår vurdering er at en domstol ville gi oss rett på alle punkter. Alle saker som har vært ført for tingretten om adgangen til å stenge strømmen, har, på ett tilfelle nær, bekreftet pkt. 1 over.

Denne strategien har nettselskapene lært seg og funnet en motstrategi mot: å gjøre saken «gjenstandsløs» ved å trekke stengningsvarslet. For der det ikke fins krav om å skifte til AMS-måler, kan man heller ikke reise sak om å få slippe den.

Den ene saken der saksøkerne tapte, går vi nå inn i og anker på vegne av saksøkerne og gjør til vår pilotsak (bloggpost 02.12.2020). Da har vi fortsatt lave beviskrav, og nettselskapet kan ikke gjøre saken «åpenbart grunnløs».

Klar nå for sak med høyere beviskrav

Gjennom høsten har vi arbeidet med å trygge bevisene i så stor grad at vi kan være klare for en sak med høyere beviskrav. Det mener vi at vi nå har gjort, både innen biologi, medisin og miljøjuss, og gjennom analyser som er gjort av de forvaltningsmessige prosessene bak dagens grenseverdier.

I tillegg har vi tilgang på internasjonal ekspertise som ekspertvitner, og til vitner blant folk som selv er blitt syke etter at de fikk AMS-måler med sender i hus.

Økonomi

(Kun advokatarbeid og noe utstyr til forsøk er belastet innsamlede midler.):

Vi måtte likevel ta høyde for å bli ansvarlig for motpartens kostnader ved tap, dvs. både prosesskostnader og følgekostnader av forsinkelser.

Forrige økonomiske oversikt tok for seg økonomien fra starten av innsamlingsaksjonen *Vi tar AMS-målerne for retten!* og fram til 1.6.2020:

Aksjonen *Vi tar AMS-målerne for retten!* samlet høsten 2019 inn *tilsagn* på 3 millioner NOK til det juridiske arbeidet. Tilsagnene er fordelt på under 900 personer. Av de 3 millioner var 805.179 NOK innbetalt ved forrige statusrapport. I tillegg hadde vi fått refundert saksomkostninger fra motparter på i alt 100.000 NOK av utgifter til advokatbistand.

Pengene står på konti hos Foreningen for EMF-reform. Foreningen tar ingen form for vederlag for dette. Renter tilfaller aksjonen. Foreningen har ikke egne utgifter eller inntekter, og foreningens konti er ikke i bruk til andre formål. Foreningens årsberetning og regnskap viser 0 NOK i omsetning. Einar Flydal og Else Nordhagen utgjør foreningens styre, ulønnet.

Det ble gjort klart ved forrige statusrapport at aksjonen således hadde godt med midler, og at det *ikke hastet* med å betale inn neste nedbetaling på tilsagnet. Vi har ikke ønsket å samle opp penger vi ikke så vi hadde behov for på en stund.

Status per 1. juni 2020 er kopiert inn under fra forrige statusrapport:

Status per 1. juni 2020:

Status 1.6. 2020	innbetalt	netto brukt	innestående	utestående hos giverne
til aksjonen:	805 179	333 064	472 115	2 631 645
til bevisutvikling	132 200	85 590	46 610	0
Summer	937 379	418 654	518 725	2 .631 645

Status per 1. desember 2020:

Status 1.12.2020	saldo 1.6.2020	innbetalt, siden 01.06.2020	brukt siden 1.6.2020	innestående	utestående hos giverne
til aksjonen:	472 115	81 490	-577 201**	-23 596	2 550 155
til bevisutvikling	46 610	0*	0	46 610	0
Summer	518 725	81 490	-577 201	23 013	2 550 155

*: Dersom det er betalt inn noe her siden 1.6., er det kommet med i rubrikken over. Avregningen fra Bidra.no gjør det ikke mulig å skille mellom de to.

** : Med unntak for 361 kr. er dette i sin helhet advokatkostnader. I beløpet er medregnet refunderte kostnader gjennom ett rettsforlik. Advokatkostnadene fordeler seg omtrentlig på 1/3 til arbeid med å få pilotsaker opp for retten, 1/3 til gebyrsaker, og resten til maler, assistanse i enkelte saker, og arbeid med alternative strategiske initiativer.

Som man vil se av status under, er situasjonen nå en ganske annen: Vi har hatt betydelige kostnader til advokatbistand gjennom sommeren og høsten til å få fram saker, skrive klager, lage maler og hjelpe i enkelte tilfeller underveis. Siden 1. juni 2020 har vi på aktivitetene vi har listet over brukt mer enn det innestående, og er nå i minus. Vi har ikke villet sette i gang nye innkallinger før vi hadde en ny strategi og en løfterik sak. Det har vi nå.

Vi går derfor nå om få dager ut med anmodning til alle om å innbetale litt, f.eks. noen hundre kroner, av resten av tilsagnsbeløpet på 3 000 kr. Dere vil få en epost der dere finner det beløpet vi mener gjenstår av tilsagnsbeløpet.

Vi åpner da også for at nye som ønsker å delta på denne dugnaden, kan melde seg på med tilsagn om å bidra med kr. 3000, for det kan være bra om flere blir med nå som saken utvider seg til en sak med 10 saksøkere, og nå som vi ser at vi har fått resultater: Bare på gebyrene er det nå mange som nå sparer mer enn de bidrar til dugnaden. Da kan det være greit å delta på spleiselaget. Flere har

også bedt om å få delta. Du betaler inn kr. 250 ved første innbetaling på <http://bidra.no/ams>, og resten i passende porsjoner fram til samme termin som de andre, dvs. innen 1.12.2022.

Ubrukte midler vil bli fordelt pro rata når aksjonen avsluttes.

Nyheter om aksjonen *Vi tar AMS-målerne for retten!* finner du på <http://einarflydal.com>. (Du kan abonnere.) Og husk: Det står alle fritt å videresende og dele!

Einar Flydal og Torleif Dønnestad, den 9.12.2020